‘నేను అభాగ్యుణ్ణి’

౧

ఆనాడు ధవళయామిని. భూతలము దివ్యధాళధళ్య ప్రభాచ్ఛన్నజ్యోత్స్నావిలసితమై విరాజితమగుతున్నది. వసంతకుమారుని కమ్మ తెమ్మెరలు శరీరాన్ని ఆనందస్పందితము కావిస్తున్నవి. ప్రకృతి నీరవమై ప్రశాంతముగా నున్నది. అది మిక్కిలి రమణీయమైన చిత్తాకర్షకదృశ్యము. నేను సౌందర్యోపాసకుణ్ణి కాన, చక్కని అట్టి యవకాశాన్ని ఎట్లు వదలిపెట్టగలను? ఏవో స్మృతికందని తలపులతో అట్లా షికారువెళ్ళి తిన్నగా హోటలకు వచ్చేసరికి గంట తొమ్మిది కొట్టింది. భోంచేసుకొని సినిమాకు పోదామని బయలుదేరాను. నేను తీరా సినిమాహాలువద్దకు పోయేసరికి కారులో కొందరు స్త్రీలు వచ్చారు. వారితో కూడా డ్రయివరు తప్ప పురుషులు ఎవరులేరు. వారు గబగబ కారులోనుంచి దిగునపుడు వారిలో నొక కుసుమపేశలయగుయువతి కాలికి యేదో కుట్టింది. ఆమె అబ్బా అని క్రింద కూలబడ్డది. ఆమె కాళ్ళన చెప్పులు లేవు. అకుట్టిందేమిటో కాని తేలుకుట్టినంత బాధపడుతున్నది. సహజముగా ఉదకమండలములో తేళ్ళు ఉండవంటారు తేలు ఔనో కాదో అవటంతో వెతికారు. ఏమి కనుపించలేదు. ఏదైతేయేమి పాపము ఆమె ఆబాధకు సహించుకోలేక ఏడువసాగెను. కూడా నున్న స్త్రీలు ఏమితోచక గాబరాపడుతుండిరి. అది చూచి నేను పరాయివాణ్ణని ఊరుకోలేక పోతిని. దగ్గరకుపోయి యేమైనగాని అని సాహసించి తాత్కాలికోపశమనచికిత్స కొంచెముచేసి, ఆకారులోనే వారిని ఆసుపత్రికి తీసికొని పోయి ఇంజెక్షను చేయించాను. తోడనే బాధ ఉపశమించింది. అప్పుడు ఆమె నావైపు కృతజ్ఞతాసూచకదృక్కులతో చూచి యొకింత లజ్జతో తలవంచుకొన్నది. ఆలజ్జ ఆమె కమనీయతను మిక్కిలి పెంపొందజేసింది. ఆమె అపరంజి లేచెక్కులపై అరుణిమ నృత్యమాడింది. నేను నిర్నిమేష నయనాలతో ఆ అనుపమసౌందర్యరాశిని చూడసాగాను. ఆమె కిశోరావస్థ దాటి యౌవనవేదికపై అప్పుడపుడే ప్రథమ చరణం మోపుతున్నది. నేను ఆమె అసమానలావణ్యానికి ముగ్ధుణ్ణయిపోయాను. ఆమె పదపంకజములపై అజ్ఞాతరూపముతో నాహృదయకుసుమాంజలి సమర్పించాను. నేను కొంతతడవు మంత్రముగ్ధుణ్ణయి ఊరకేఉండి, అనంతరము, ‘అమ్మా! బాధపూర్తిగా తగ్గిపోయిందా?’ అన్నాను.

ఆమె సిగ్గుతో, ‘తగ్గింది’ అన్నది.

‘అయితే నేను మీతోవచ్చి మిమ్మ మీ ఇంటివద్ద వదలిపెట్టి పోనా?’

‘మంచిది మీదయానురాగములకు సదా కృతజ్ఞులము.’

నేను వారిని తీసికొనిపోయిన బంగాళా నేనున్న మాడరన్ హిందూ హోటలకు దాపుననే ఉన్నది. కారునిల్చి హారన్ ఇచ్చిన తోడనే నలభైసంవత్సరాల మనిషి తలుపుతీసి యివతలకు వచ్చి ఆతురతాభావముతో ఇంత త్వరగా సినిమానుంచి వచ్చిన కారణమడిగాడు. ఆమె ఆయనకు కుమార్తెగాను, తక్కిన వారు సన్నిహితబంధువులుగాను తోచింది. ఆమె జరిగిన యుదంతాన్ని సవిస్తరంగా చెప్పింది. ఆయన అది విని, మిగుల ప్రసన్నముతో నన్ను కౌగిలించుకొని, మరల ప్రొద్దున్నే వచ్చునట్లు నాచేత వాగ్దానము తీసుకొని, నన్ను వీడ్కొల్పెను.

౨

నేను హోటలకువచ్చి ప్రక్కపై పడుకొన్నాను. కాని నిద్రపట్టలేదు. మాటిమాటికి అదృశ్యమే నాకళ్ళఎదుటకు వస్తున్నది. పలువిధకల్పనాప్రపంచములో జాగరణముచేశాను. ఇంతలో తెల్లవారింది. సూర్యోదయ కాంతులు విభావరిని పారద్రోలినవి. కాని నేను నా యోజనా భావపరంపరలను దూరముకొనింపలేకపోయాను. ఉండుండి నామనస్సు ఆ సౌందర్యమూర్తి

దర్శనానికి వ్యాకులపడుతున్నది. ఒక్కొక్క-క్షణము నాకొక్కొక్క-యుగమువలె ప్రతీత మగుతున్నది. తొమ్మిదిగంటలకు ఒకసారి బంగాళాకు పోయాను. అంతకుమునుపే ఆమెతండ్రి ఏదో పనిమీద బయటకు పోయాడట. ఆమె తల్లికూడా స్నానముచేస్తున్నది. ఆమె అత్యంత గౌరవముతో అభ్యుత్థానముజేసి నాకు స్వాగతమిచ్చి కూర్చోడానికి ఒక కుర్చీనిచూపి వినమ్ర భావముతో 'ఇదిగో, ఇప్పుడే వస్తా.' నంటూ లోనికి పోయి కాఫీ, ఫలహారము యెత్తించుకొని వచ్చింది. 'అమ్మ యిప్పుడేవస్తుంది. మీరు కాఫీతీసుకోండి.' అన్నది.

నేను సంకోచముతో ఏమిచెప్పడానికి తోచక ఊరకున్నాను. నాసంశయభావాన్ని ఆమె గ్రహించి, పలుల నన్ను గట్టిగా బలవంతపెట్టింది. అపుడు ఆమె బలవంతాన్ని తిరస్కరింపలేక పోయాను నేను. మేము కాఫీత్రాగుతున్నపుడు, మా యిరువురల చూపులు ఒకటిగా సంధిల్లి లీనమవుతున్నవి. కాని, సంకోచవశమునచే ఆమె ఏమి పలుకలేదు. నేను ఏమి పలుకలేదు.

తుదకు నేను మౌనముద్రను వీడి, 'మీ పేరు తెలుసుకోడానికి ఆసక్తుణ్ణి.' అన్నాను.

ఆమె చిరునవ్వుతో, 'నాపేరు ఉషా. మీపేరు ?' అన్నది.

'నన్ను రాజశేఖరుడంటారు.'

'ఏమి చదువుతున్నారు.'

'బి.ఏ. ఆనర్సు.'

'ఏ కాలేజీలో.'

'ఆంధ్రయూనివర్సిటీలో. మీరు ?'

'నేను క్వీన్ మేరి కళాశాలలో చదువుతున్నాను. ఈసంవత్సరమే ఎఫ్‌యేకి పోయాను. మీపరీక్షా ఫలితము తెలిసిందా ?'

'ఆ! తెలిసింది. ప్రథమశ్రేణిలో ఉత్తీర్ణుడనైనానని నాలుగైదురోజుల క్రిందనే తెలిసింది.'

ఆనాడు యింతే మాసంభాషణ. నేను తిరిగి హోటలుకు వచ్చాను.

మాస్నేహము క్రమముగా ప్రబలింది. ఉషాదేవి తండ్రితోకూడా నాకు దృఢమైత్రి యేర్పడింది. ఆయన పేరు కేశవరావు. మదరాసు హైకోర్టు వకీలు. మంచి సంస్కరణాభిలాషి. కొమార్తెను చక్కగా చదివిస్తున్నాడు. కేవలము ఇంగ్లీషేకాకుండా కవితిలక కంచనపల్లి కనకమ్మగారిచేత సంస్కృతము, తెలుగు కూడా చెప్పిస్తున్నాడు. ఆయనకు ప్రస్తుత హైందవ సంఘములోని మూఢసాంఘికాచారాలయందు హేవగింపేగాకుండా, అవి జాతీయాభివృద్ధికి, మానవకల్యాణానికి ఎంతో హానికరమని తలస్తుండేవాడు. అట్టి భావముకలవాడు కావున, ఉషకు స్వేచ్ఛాజీవితానికి అవకాశము యిచ్చాడు.

ఉదకమండలములో ఆయనకు స్వంతభవనము కలదు. వేసవిలో ప్రతివర్షము విశ్రాంతికి ఊటీ వస్తుంటారు. ఈసంవత్సరము మాకాలేజికి సెలవులు యిచ్చినతోడనే ఎండలకు నిభాయించలేక నేను కూడా ఊటీకి పోయాను. ఇదిగాక ఆప్రదేశము చూడాలని నాకు అతికుతూహలముగాకూడా ఉణ్ణింది.

3

కూనూరులో గవర్నరుచేత ప్రారంభోత్సవము కావింపబడనున్న పుష్పప్రదర్శనానికి, ఉషాకూడా తాను స్వయముగా కృషిజేసి, తన దోహదప్రభావమున వన్నెవన్నె రంగులుగా పుష్పింపజేసిన, పూలతొట్లను పంపి ఉన్నది. ప్రథమ బహుమానము తనదేనని ఊరిపోతున్నది. అందువలన అక్కడకు వెళ్ళడానికి ఆనాడు సూర్యోదయానికి పూర్వమే నేను, ఉషా అట్లా విహారానికి పోయాము. పక్షులు కొండలపై నికుంజములలో కూర్చుని ఉదయింపబోవు బాలభాస్కరునికి విజయోత్సాహగీతాలను మధురకంఠాలెత్తి పాడుతున్నవి. లతలు ఆనందముతో ఊగుతున్నవి. ప్రాతఃకాలశీతలపవనుడు లలితపల్లవములను ఆలింగనమొనర్చుకుంటూ వస్తున్నాడు. మేము అనైసర్గికమైన ప్రకృతి శోభను తిలకిస్తూ త్వరత్వరగా ఇంటికి వచ్చి కూనూరు పోవడానికి సిద్ధమయ్యాము. మాతో ఉషాతండ్రి కేశవరావుకూడా వచ్చాడు. ఆ ప్రదర్శనము చూడడానికి ఉద్యోగ ఉద్యోగేతరులగు గొప్ప గొప్పవాళ్ళు పెక్కండ్రు వచ్చారు. ఆప్రదర్శనానికి తీరుతీరు పుష్పములను పంపి పాలుగొన్నది పురుషుల

కంటే స్త్రీ లేను. అచట నానావిధచిత్రవిచిత్ర రంగుల పుష్పచయము ప్రదర్శింపబడెను. మేము వాటి తారళ్య సౌకుమార్యాలకు హర్షోన్మత్తులమై భగవంతుని సృష్టి నైపుణ్యానికి అక్కజపడ్డాము. ఆనాడు ప్రదర్శనానికి వచ్చిన పుష్పములయొక్క అభిన్నభిన్నరంగుల వైచిత్ర్యాన్ని గూర్చియు, భగవంతుని కల్పనాచాతుర్యాన్ని గూర్చియు మాహృదయాల్లో సులలిత భావాలు యెన్నో రేకెత్తి ఒక క్రొత్తందనము చవిచూపించెను. అపుడు మేము ఏనందనవనములోనో ఉన్నట్లు తలపించెను. కాని ఆపుష్పముల చక్కందనమునకు తగిన పరిమళము లేకపోవడము విచారనీయము. మేము తిరిగి సాయంత్రము నాలుగుగంటలకు ఉదకమండలము వచ్చాము.

అనంతరము కాఫీ త్రాగి యధావిధిగా ఉషాదేవి, నేను వారి సౌధానికానుకొనియున్న నిర్ఝరితటమునకు పోయి కూర్చున్నాము.

అనుక్షణము ఏవిధముగా నామనోవాంఛను ఆమెకు తెలుపనా అన్న ఆలోచనలో మునకలు వేస్తుండేవాణ్ణి. ఇప్పుడుకూడా నేను అట్టి ఆలోచనలోనే మగ్ధుణ్ణయి ఉంటిని ఉష నాభుజముపై చేయివేసి, ‘ఏమో ఆలోచిస్తున్నారే?’ అన్నది.

నేను (ఉలికపడి)- ‘ఏమిలేదు.’ అన్నాను.

‘అబద్ధము. ఏదో ఆలోచిస్తూనే ఉన్నారు. చెప్పకూడనిదా? అయితే పోనిండు.’

‘లేదు, ఉషా! నీతో చెప్పకూడనిదా? మన మెంత సుఖవంతులము అని యోచిస్తున్నాను. కాని మన ఈ సుఖసౌభాగ్యము చిరస్థాయి కాగలదా? నీ ఈ యమూల్య స్నేహము మనశాశ్వతసాహచర్యజీవితానికి నిబద్ధము కావింపబడుతుందా యని సంశయిస్తున్నాను.’

‘సందేహానికాస్పదమెందుకు కలిగింది?’ అని ఆమె చెక్కిట చెయిబెట్టుకొని అనురాగమునిండిన విచలిత జలతరంగములవంటి చూపులతో ఊరకే నాచాయ కాసేపు తేరపార చూచింది.

అప్పుడు ఆమె ఆచూపులలో నీకు అర్ధాంగినై నిన్ను సుఖమున తేల్తును అను విమలభావాన్ని సూచిస్తున్నట్లు నాకు స్ఫురించింది. ఆచూపులు నన్ను ఉన్మత్తునిచేయ, ప్రణయోత్కంఠుణ్ణయి ఆమెను గాఢముగా కౌగిలించుకొని......మైమరచా నొక క్షణకాలం. ఆమె కూడా పరవశంగా పులకరిల్లి నాభుజముపై కొరిగిపోయింది. ......అంతట అవశంగా నాబాహువులు విడిపోయినవి. అప్పుడు మాయిద్దరిమధ్య సిగ్గుదొంతరలు నిలువ ఆమె దూరముగా జరిగి కూర్చుని తలవంచుకొన్నది.

నాకు యెక్కువకాలము ఆమె పాలకడలివంటి ప్రేమ నుపభోగించే ప్రాప్యము కలుగలేదు. ఆ నాడే గుంటూరునుంచి మాతల్లికి చాలా జబ్బుగానున్నది రమ్మని తంతివచ్చింది. నాకు ఆమెను చూడాలని విచారము కలిగింది. ఉషకూడా చాలా దుఃఖపడ్డది. ఆకస్మికముగా తటస్థించిన నా ప్రయాణానికి కుందుచూన్న హృదయాన్ని బిగబట్టుకొని నన్ను పోయి రమ్మని అనతిచ్చింది. నేను మరునాడు గుంటూరు పోడానికి బయలుదేరాను.

౪

నేను యధాసమయానికి ఇల్లుచేరాను. మాతల్లి అంతిమసమయము దాపుంటున్నది. ఆమెను అప్పుడే దించి క్రిందపెట్టబోతున్నారు. ఇంట్లోవారందరు ఆమె చిరవియోగాశంకచే శోకాభిభూతులై ఉన్నారు. నన్ను చూడగానే అందరు ఒక్కపెట్టున గొల్లుమని ఏడ్చారు. నా నేత్రాలలోకూడా అవిరళ అశ్రుధార ప్రవహించింది. నేను మా అమ్మదగ్గరకుపోయి ఆమె వక్షముపై శిరము వాల్చి కన్నీటిబిందువులతో మాతృదేవి నభిషేకించాను. తల్లిచావు ఎవరికి దుఃఖదాయినికాదు? అప్పుడు ఆమె నాగొంతుశబ్దమువిని అత్యంతకష్టముతో కళ్లు యెత్తి ప్రేమవీక్షణాలతో నన్ను చూస్తూ, తనచేతులెత్తి నన్ను తన వక్షాన కదుముకోపోయింది కాని, చేతులు పైకి లేవలేదు. అప్పుడు అస్పష్టస్వరముతో...

‘నాయనా! వచ్చావా? మంచిది. ఇక నేను సంతోషముతో స్వర్గధామము చేరుతాను. కాని నీవు నాకోరికను పూర్తిచేయకున్న, నేను ఆకోరికను మనస్సులో పెట్టుకొనే పోవలసి ఉంటుంది.’

ఆమె కోరేకోరిక నేను ఎరుగుదునుగాన, గుండెల్లో రాయిబడ్డట్లు ఊరకున్నాను. నావైపు నాన్నా చూచి ఆమెకు కొంచెము ఆయాసము కలుగుతున్నట్లు కనిపించింది. ఆమె నేత్రములనుండి జోటజోట అశ్రువులు కారిపోతుండ మరల, 'నాయనా! ఏమట్లున్నావు? పలుకవేమి? అవును. నేనెరుగుదును నీయభిప్రాయాన్ని. సరే. నీయిష్టము. ఇప్పుడు నేను వెళ్ళిపోతున్నాను. ఇక తిరిగి నిన్ను బలవంత పెట్టుటకు రాబోను. ఈ కళ్ళతో నీసుఖాన్ని చూచేవంతు లేకున్నను, తుదకు సంతోషముగా పొయ్యే అదృష్టము కూడా లేకపోతున్నది' అంటూ కళ్ళు మూసుకొన్నది.

అప్పుడు నేను స్థిరత్వాన్ని గోలుపోయాను. నా మర్మాంతికావేదనయొక్క బిగువు సడలిపోయింది. మాతృభక్తిచ్యుతుడను కాలేక ప్రియజనని పాదాలు పట్టుకొని, విషాదముతో, 'అమ్మా! అమ్మా! నన్ను క్షమించుము నీయాజ్ఞాపాలనకు సంసిద్ధుణ్ణి. ఒక్కసారి పలుకుము.' అన్నాను.

నాకుముందే ఆమె తమ్ముడు రంగారావుగారు నెల్లూరునుండి వచ్చియున్నాడు. ఆయనతో ఆయన కుమార్తె మాలతికూడా వచ్చిఉన్నది. మా అమ్మ కళ్ళు యెత్తి నాతట్టుచూచి, 'రాజా! నాయనా? ఏది నీ చేయి' అంటూ, దూరముగా నిల్చుకొని ఉన్న మాలతిని పిలిచి, 'బిడ్డా! నీవుకూడా యిటురమ్మ'ని, నా చేతిలో ఆమెచేతినుంచి, 'మీరు సుఖాన్ని బొందుదురుగాక! నాకోరిక పూర్తిఅయినది. ఇక నేను పరమశాంతముతో మరణింతును.' అని అంటూఉండగానే ఆమెకళ్ళు మూతలుబడ్డవి. పిమ్మట కొంతసేపటికి ప్రాణాలు వదలింది.

ꕥ

అనంతరము కొన్నాళ్ళకు గోదావరిపుష్కరాలు వచ్చినవి. ఆ సందర్భమున జరుగనున్న స్వదేశీవస్తుప్రదర్శనప్రారంభోత్సవము కావించడానికి, సేవాదళము ఏర్పాట్లకు నన్ను రమ్మని రాజమహేంద్రవరమునుండి సోదరసమితివారు వ్రాశారు. నేను రాజమండ్రి బయలుదేరునపుడు నాతో మాలతికూడా వస్తానన్నది. ఆమెను తీసుకొనిపోయాను. ఆంధ్రావనినుండి లక్షలకొలది ప్రజలు వచ్చారు. ఎక్కడచూచినా జనమే. ఒకనాడు ప్రాతఃకాలమున సోదరసమితివారు, మేము సేవాదళముతోకూడా గోదావరి తీరానికి పోయి, సేవాదళాన్ని ఆయా పనులకు నియమించి మేము తిరిగి వచ్చేటపుడు, మాకు అకాత్తుగా ఒకవిరాగిణి ప్రత్యక్షమయింది. ఎట్టి దివ్యరూపము!—ఎట్టి అప్రతిమానతేజస్సు ఆమె ముఖమండలముపై వెలుగుతున్నది!! ఆమెను చూడగానే ఎక్కడో చూచిన పరిచితరూపమువలె తోచి, నిస్తబ్ధుణ్ణయి విభ్రాంతితో నిల్చుకొన్నాను. నాతోనున్న వారందరుకూడా నిలబడ్డారు. అప్పుడు ఒకసారి ఉషాదేవి దివ్యమంగళవిగ్రహము స్మరణకువచ్చి, నా శరీరమంతా ముచ్చెమటలుపోసి వణికిపోయింది. పృథ్వి తిరుగుతున్నట్లు తోచింది. ఆతరుణమున ఆవిరాగిణిస్థితికూడా విచిత్రముగానే కనుపించింది. నన్ను చూడగానే ఉన్మాదినివలె అరచి 'మీదర్శనం లభించింది. ధన్యురాలను నాతుది వాంఛ తీరినది నా తపస్సు పరిపూర్ణసిద్ధి పొందింది.' అంటూ ఆమె నాపాదములపై వ్రాలి నమస్కరించి కళ్ళు కద్దుకొన్నది. నేను వివశుణ్ణయిపోయాను. 'ఉషా, కుశలమా! నన్ను క్షమించు. నేను మహాపరాధిని,' అని వేడుకోబోయాను. కాని అంకిళ్ళు ఒత్తుకపోయినట్లయి నోటమాట రాలేదు. పెదవులు మాత్రము గడగడలాడుతున్నవి ఇంతలో ఆమెలేచి నిలబడి నావంక, మాలతి వంక చూచి, 'భగవంతుడు మీకు సుఖమును ప్రసాదించును గాక!' అని ఆశీర్వదించింది.

అనంతరము ఆమె అట నిలవకుండా ద్రుతగమనముతో అజనజాలుల్యములో నొకవైపు దూరిపోయింది. నన్ను నేను సమాళించుకొని, ఆమెను జాడించాను. కాని, ఆక్షణికాలస్యానికే ఆమె ఆగుంపులో నెక్కడ నక్కిందో వెయ్యికళ్ళుపెట్టుకొని వెతికినా కనుపించలేదు.

'నేను అభాగ్యుణ్ణి'

—పోనకా కనకమ్మ.